

ЗМІСТ

Звернення до читача	XVII
Передмова	XIX
Слова подяки	XX
Вступ	
Вступ. Міжнародна безпека, озброєння та роззброєння	3
<i>Бейте Гілл</i>	
I. Оцінюючи минулий рік	3
II. <i>Щорічник СІПРІ2011</i> : загальний огляд, тематика та головні результати	5
Загальний огляд - Тематика та головні результати	
III. Загальні висновки та погляд у майбутнє	10
1. Корупція і торгівля озброєннями: гріхи через діяння	13
<i>Ендрю Файнштайн, Пол Холден, Барнабі Пейс</i>	
I. Вступ	13
II. Розуміння корупції у сфері торгівлі озброєннями	
Що таке корупція? - Методи та засоби корупції у сфері торгівлі озброєннями - Чому торгівля озброєннями є уразливою до корупції?	14
III. Південноафриканська "збройова оборудка": підрив нестійкої демократії	20
Курйозний вибір літаків <i>Hawk, Gripen</i> і корветів - Підозри в корупції	
IV. Негативні наслідки корупції, пов'язаної з торгівлею озброєннями	26
V. Висновки: шлях уперед	31
Міжнародні та багатосторонні ініціативи - Втручання на національному рівні - Права постраждалих	
Частина I. Безпека і конфлікти у 2010р.	
2. Ресурси і збройний конфлікт	39
<i>Ніл Дж.Мелвін, Рубен де Конінг</i>	
I. Вступ	39
II. Сучасні уявлення про зв'язок між ресурсами та конфліктом	40
Теоретичні підходи - Реагування	
III. Економічні підходи до конфлікту	43
Сировинні ресурси як джерело фінансування конфлікту - Конфлікт через сировинні ресурси - Сировинні ресурси і влада - Конфлікти і злочинність; повстанці та держава - Відповідь на ризики виникнення конфліктів, пов'язаних із сировинними ресурсами	
IV. Екологічні підходи до конфлікту	49
Зміни клімату та ризик виникнення конфлікту - "Кліматичні біженці" - Адаптація до екологічних змін - Ресурси та дипломатія	
V. Ресурсно-геополітичний підхід	53
VI. Висновки: виклики спільного використання ресурсів	57

Додаток 2А. Розвиток крупних збройних конфліктів у 2001-2010рр.	59
<i>Лотта Темнер, Петер Валленштайн</i>	
I. Глобальна картина	59
II. Регіональна картина	60
III. Зміни в таблиці конфліктів за 2010р.	63
Конфлікти, вилучені з таблиці - Зміни в інтенсивності конфліктів - Найбільш жорстокі конфлікти	
IV. Крупні збройні конфлікти в більш широкому контексті 66	
V. Таблиця крупних збройних конфліктів	68
Визначення - Джерела - Методи	
Діаграма 2А. 1. Часові рамки крупних збройних конфліктів у 2001-2010рр.	61
Діаграма 2А.2. Регіональний розподіл і загальна кількість крупних збройних конфліктів у 2001 -2010рр.	62
Таблиця 2А. 1. Розвиток крупних збройних конфліктів у 2001 -2010рр.	60
Таблиця 2А.2. Кількість зон крупних збройних конфліктів за регіонами у 2001 -2010рр.	60
Таблиця 2А.3. Крупні збройні конфлікти у 2010р.	71
Додаток 2Б. Глобальний індекс миролюбності 2011р.	75
<i>Камілла Шінта, Даніел Хайслон</i>	
I. Вступ	75
II. Головні результати та зміни	77
III. Методика і джерела даних	79
Показники - "Зважування" індексу - Зміни методики у 2011р.	
IV. Дослідження миру на субнаціональному рівні	82
Індекс миролюбності США	
Таблиця 2Б. 1. Глобальний індекс миролюбності 2011р.	76
Таблиця 2Б.2. Країни з найбільшими змінами в рейтингах ГІМ у 2010-2011рр.	78
Таблиця 2Б.3. Показники триваючих внутрішніх і міждержавних конфліктів	79
Таблиця 2Б.4. Показники громадської безпеки та соціальної захищеності	80
Таблиця 2Б.5. Показники мілітаризації	81
Таблиця 2Б.6. Показники індексів миролюбності на національному рівні 83	Таблиця
2Б.7. Індекс миролюбності США 2011р.	84
3. Миротворчі операції: хиткий консенсус	85
<i>Тьєррі Тарді</i>	
I. Вступ	85
II. Передумови	86
Стратегічна невизначеність - Керівники vs виконавці	
III. У пошуку спільного розуміння	87
"Концептуальний шпагат" - Брак стратегічного мислення - Поділ Північ-Південь - Критика ліберального зміцнення миру	

IV. Нові центри сили та консенсус з питань підтримки миру	93
V. Зростаюча роль нових центрів сили в миротворчих операціях - Мотивація - Фактичні та потенційні наслідки - Суперництво чи співробітництво? - Соціалізація і прагматизм	
V. Висновки: в напрямі до нового консенсусу?	103
Додаток 3А. Багатосторонні миротворчі операції у 2010р.	105
<i>Сіґрун Андресдоттір</i>	
I. Вступ	105
II. Глобальні процеси	105
III. Організатори - Надання персоналу	
IV. Регіональні процеси	110
Африка - Азія - Європа - Америка - Близький Схід	
V. Таблиця багатосторонніх миротворчих операцій	114
Діаграма 3А.1. Кількість багатосторонніх миротворчих операцій у 2001-2010рр. із зазначенням організацій, що їх проводили	106
Діаграма 3А.2. Чисельність персоналу, розгорнутого в миротворчих операціях у 2001-2010рр.	107
Діаграма 3А.3. 10 найкрупніших постачальників військ для багатосторонніх миротворчих операцій у 2010р. з урахуванням і без урахування <i>ISAF</i>	108
Діаграма 3А.4. 10 найкрупніших постачальників поліції для багатосторонніх миротворчих операцій у 2010р.	109
Діаграма 3А.5. Бразильський персонал у багатосторонніх миротворчих операціях у 2001 -2010рр.	110
Діаграма 3А.6. Китайський персонал у багатосторонніх миротворчих операціях у 2001 -2010рр.	110
Діаграма 3А.7. Індійський персонал у багатосторонніх миротворчих операціях у 2001 -2010рр.	111
Діаграма 3А.8. Персонал ПАР у багатосторонніх миротворчих операціях у 2001 -2010рр.	111
Таблиця 3А.1. Кількість миротворчих операцій і чисельність розгорнутого персоналу у 2010р. за регіонами та організаціями	112
Таблиця 3А.2. Багатосторонні миротворчі операції у 2010р.	117

Частина II. Військові витрати та озброєння у 2010р.

4. Військові витрати 145

Сем Перло-Фрімен, Джуліан Купер, Олавейл Ісмаїл, Елізабет Шґон, Карина Солмірано

I. Вступ	145
II. Сполучені Штати	146
III. Китай	147
IV. Росія	150
V. Індія	154
VI. VI. Бразилія	157

VII. Туреччина	161
VIII. Південна Африка	164
IX. Висновки	167

Таблиця 4.1. Витрати США за статтями Міністерства оборони та загалом на національну оборону у 2001ф.р. та 2008-2012ф.рр.	146
• Таблиця 4.2. Російські військові витрати у 2001р., 2005р. та 2008-2011 рр.	152

Додаток 4А. Дані про військові витрати у 2001-2010рр. 169

Сем Перло-Фрімен, Олавейл Ісмаїл, Ноел Келлі, Елізабет Шьон, Карина Солмірано

I. Вступ	169
II. Регіональні тенденції і країни з найбільшим рівнем військових витрат	169
III. Прогнози стосовно військових витрат Китаю	173
IV. Таблиці військових витрат 176 Мета збору даних - Змістовне наповнення - Обмеженість даних - Методи - Джерела	

Врізка 4А.1. Світові тенденції військових витрат у 2010р.	170
Врізка 4А.2. Тенденції військових витрат в Африці у 2010р.	172
Врізка 4А.3. Тенденції військових витрат в Америці у 2010р.	172
Врізка 4А.4. Тенденції військових витрат в Азії та Океанії у 2010р.	173
Врізка 4А.5. Тенденції військових витрат у Європі у 2010р.	174
Врізка 4А.6. Тенденції військових витрат на Близькому Сході у 2010р.	174
Таблиця 4А.1.15 країн з найвищим рівнем військових витрат у 201 Ор. 171	
Таблиця 4А.2. Військові витрати за регіонами, міжнародними організаціями і групами країн за рівнем доходу у 2001 -2010рр.	182
Таблиця 4А.3. Військові витрати країн у національних валютах за 2001-2010рр.	186
Таблиця 4А.4. Військові витрати країн у доларах США в постійних цінах у 2001 -2010рр. і поточних цінах - у 2010р.	192
Таблиця 4А.5. Військові витрати країн у відсотках ВВП у 2001-2009рр.	198

Додаток 4Б. Звітування про військові витрати у 2001-2010рр. 208

Ноел Келлі

I. Вступ	208
II. Системи звітування Система звітування ООН - Система звітування СППРІ	208
III. Тенденції звітування у 2001-2010рр.	210

Таблиця 4Б.1. Кількість країн, що надавали звіти про військові витрати до ООН і СППРІ у 2001 -2010рр.	211
Таблиця 4Б.2. Звітування про військові витрати до ООН і СППРІ за регіонами у 2010р.	213

5. Виробництво озброєнь 215

Сьюзен Т.Джесон

I. Вступ	215
Події в оборонній промисловості у 2009-2010рр.	215
Мотиви, перешкоди та можливості у виробництві озброєнь	217
Оборонна промисловість Ізраїлю	220
Структура оборонної промисловості Ізраїлю - Інституційна структура виробництва озброєнь в Ізраїлі	
V. Оборонна промисловість Південної Кореї	224
Структура оборонної промисловості Південної Кореї - Інституційна структура виробництва озброєнь Південної Кореї	
VI. Оборонна промисловість Туреччини	228
Структура оборонної промисловості Туреччини - Інституційна структура виробництва озброєнь Туреччини	
VII. Висновки	231

Додаток 5А. Перелік СППРІ 100 найкрупніших компаній-виробників озброєнь у 2009р. **233**

Сьюзен Т.Джесон

I. Вступ	233
II. Тенденції в <i>Top 100</i> Компанії-постачальники військових послуг - Російські компанії	233

III. Перелік СИПРІ 100 найкрупніших компаній-виробників озброєнь у 2009р.	238
Критерії відбору та джерела даних - Визначення - Розрахунки	
Таблиця 5А. 1. Тенденції продажу озброєнь компаніями-виробниками озброєнь з <i>Top 100</i> у 2002-2009рр.	234
Таблиця 5А.2. Регіональні та національні частки продажу озброєнь компаній-виробників з <i>Top 100</i> у 2009р., порівняно з 2008р.	235
Таблиця 5А.3. Зміни в обсягах продажу озброєнь російськими компаніями з <i>Top 100</i> в доларах США та рублях за 2008-2009рр.	238
Таблиця 5А.4. Перелік СИПРІ 100 найкрупніших у світі компаній-виробників озброєнь (за винятком Китаю) у 2009р.	242
6. Міжнародні поставки озброєнь	249
<i>ПолХолтом, Марк Бромлі, Пітер Д.Веземан, Сімон Т.Веземан</i>	
Вступ	249
I Найкрупніші постачальники озброєнь: США та Росія	251
· Сполучені Штати Америки - Росія	
I Поставки озброєнь до Індії і Пакистану	256
I Індія - Пакистан	
· Поставки з СС до країн, які брали участь у конфліктах	262
· Поставки озброєнь до Ізраїлю - Поставки озброєнь до Росії і Грузії	268
III. Висновки	
IV. Тенденція міжнародних поставок основних звичайних озброєнь у 2001 -2010рр.	250
V. П'ять найкрупніших постачальників основних звичайних озброєнь та їх головні отримувачі у 2006-2010рр.	250
Діаграма 6.1. Додаток 6А. Постачальники та отримувачі основних звичайних озброєнь у 2006-2010рр.	
Таблиця 6.1. <i>Програма СИПРІ з питань поставок озброєнь</i>	269
	69
I. Вступ	
· Перегляд методів у 2010р.	
· Джерела та методи отримання даних про поставки озброєнь	270
II. Джерела - Критерії відбору - Основні звичайні озброєння - Тренд-індикатор СИПРІ	
· Отримувачі основних звичайних озброєнь у 2006-2010рр.	
Таблиця 6А. 1. Постачальники основних звичайних озброєнь у 2006-2010рр. 10 найкрупніших отримувачів основних звичайних	276
Таблиця 6А.2. озброєнь та їх постачальники у 2006-2010рр.	282
Таблиця 6А.3.	280

Таблиця 6А.4. 10 найкрупніших постачальників основних звичайних озброєнь і місяця призначення за регіонами у 2006-2010рр.	283
Додаток 6Б. Фінансова вартість поставок озброєнь у 2000-2009рр. 284	
<i>Марк Бромлі</i>	
Таблиця 6Б. 1. Фінансова вартість експорту озброєнь за інформацією з урядових і промислових джерел у 2000-2009рр.	286
Додаток 6В. Прозорість поставок озброєнь 288	
<i>Марк Бромлі, Пол Холтом</i>	
I. Вступ	288
II. Реєстр звичайних озброєнь ООН	288
III. Національні та регіональні звіти про експорт озброєнь	291
Діаграма 6В. 1. Кількість звітів до <i>UNROCA</i> у 2000-2009рр.	289
Таблиця 6В.1. Звітування до <i>UNROCA</i> за регіонами у 2005-2009рр.	289
Таблиця 6В.2. Своєчасність подання національних звітів про експорт озброєнь за 2009р.	292
Таблиця 6В.3. Кількість країн-членів ЄС, що подали повні дані до річних звітів ЄС у 2003-2009рр.	293
Таблиця 6В.4. Держави, що у 2008-2010рр. брали участь у міжнародних, регіональних і національних механізмах звітування про поставки озброєнь	294
7. Світові ядерні сили 297	
<i>Шеннон Н.Кайл, Віталій Федченко, Барас Гоналасвами, Хане М.Крістенсен</i>	
I. Вступ	297
II. Ядерні сили США	298
Огляд ядерного стану та Новий СНО - Комплекс з виробництва ядерної зброї - Операції із застосуванням ядерної зброї - Балістичні ракети наземного базування - Підводні човни з балістичними ракетами - Стратегічні бомбардувальники - Нестратегічна ядерна зброя - Модернізація ядерних боєголовок	
III. Ядерні сили Росії	305
Стратегічні бомбардувальники - Балістичні ракети наземного базування - Підводні човни з балістичними ракетами та балістичні ракети морського базування - Нестратегічна ядерна зброя	
IV. Ядерні сили Великої Британії	311
Британсько-французький договір про співпрацю у ядерній сфері	
V. Ядерні сили Франції	315
VI. Ядерні сили Китаю	316

VII.	Ядерні сили Індії	
	318 Ударні літаки - Ракети наземного базування - Ракети морського базування	
VIII.	Ядерні сили Пакистану	
	322 Ударні літаки - Ракети наземного базування	
IX.	Ядерні сили Ізраїлю	324
X.	Ядерні військові спроможності Північної Кореї	325
XI.	Висновки	327
Таблиця 7.1.	Світові ядерні сили, станом на січень 2011р.	298
Таблиця 7.2.	Ядерні сили США, станом на січень 2011р.	300
Таблиця 7.3.	Ядерні сили Росії, станом на січень 2011р.	307
Таблиця 7.4.	Ядерні сили Великої Британії, станом на січень 2011р.	312
Таблиця 7.5.	Ядерні сили Франції, станом на січень 2011р.	314
Таблиця 7.6.	Ядерні сили Китаю, станом на січень 2011р.	318
Таблиця 7.7.	Ядерні сили Індії, станом на січень 2011р.	320
Таблиця 7.8.	Ядерні сили Пакистану, станом на січень 2011р.	323
Таблиця 7.9.	Ядерні сили Ізраїлю, станом на січень 2011р.	325

Додаток 7А. Світові запаси та виробництво розщеплюваних . матеріалів у 2010р. 329

Александр Гласер, Зі Мін

Таблиця 7А.1.	Світові запаси високозбагаченого урану у 2010р.	331
Таблиця 7А.2.	Світові запаси сепарованого плутонію у 2010р.	332
Таблиця 7А.3.	Крупні уранозбагачувальні установки та їх потужність, станом на грудень 2010р.	334
Таблиця 7А.4.	Крупні переробні установки, станом на грудень 2010р.	335

Частина III. Нерозповсюдження, контроль над озброєннями, роззброєння у 2010р.

8. Контроль над ядерною зброєю і нерозповсюдження 339
Шеннон Н.Каві

I.	Вступ	339
II.	Американо-російське співробітництво в контролі над стратегічними ядерними озброєннями	340

Переговори з питань Нового СНО - Обмеження і процедури верифікації, передбачені Новим СНО - Процеси ратифікації у США та Росії - Після Нового СНО: наступні кроки	
III. Міжнародне співробітництво в посиленні захисту ядерних матеріалів	348
Російсько-американська угода про утилізацію плутонію	
IV. Конференція 2010р. з огляду дії Договору про нерозповсюдження ядерної зброї	351
Головні проблеми та результати - Прийняття підсумкового документа - Оцінка Оглядової конференції 2010р.	
V. Іран і занепокоєння розповсюдженням ядерної зброї	357
Запропонована домовленість про обмін ядерним паливом - Доповіді Генерального директора МАГАТЕ про ядерну програму Ірану	
VI. Ядерна програма Північної Кореї	361
VII. Висновки	363
Таблиця 8.1. Зведені дані про граничну кількість стратегічних ядерних озброєнь відповідно до американо-російських договорів про їх скорочення	342
9. Контроль над звичайними озброєннями та заходи зміцнення довіри у військовій сфері	365
<i>Ждіслав Ляховські</i>	
I. Вступ	365
II. Контроль над озброєннями в Європі: режим ДЗЗСЄ	365
Новий імпульс - Рамкова пропозиція країн НАТО з проведення нових переговорів	
III. Зміцнення довіри у військовій сфері в зоні відповідальності ОБСЄ	370
Удосконалення Віденського документа - Субрегіональний контроль над озброєннями на Західних Балканах і в Чорноморському регіоні - Кодекс поведінки, стрілецька зброя, надлишкові боєприпаси і проекти допомоги	
IV. Договір з відкритого неба	375
V. Глобальний вимір	377
Договір про торгівлю зброєю і пов'язані з ним події - Протипіхотні міни - Конвенція про "негуманну" зброю	
VI. Висновки	381
10. Контроль над торгівлею стратегічно важливою продукцією: протидія розповсюдженню зброї масового ураження	383
<i>Сібіл Бауер, Арон Данн, Івана Мічіч</i>	

I. Вступ	383
II. Режими та ініціативи	384
Режими торговельного контролю - Ініціатива протидії розповсюдженню	
III. Заходи зміцнення можливостей з протидії розповсюдженню ЗМУ	
389 Імплементация Резолюції РБ ООН №1540 на регіональному рівні - Заходи ЄС зі співробітництва	
IV. Примусові заходи	392
Резолюції РБ ООН стосовно нерозповсюдження ЗМУ - Фінансування розповсюдження - Нові погляди на протидію розповсюдженню ЗМУ	
V. Висновки	398
Додаток 10А. Багатосторонні ембарго на поставки озброєнь у 2010р. 400	
<i>Пітер Д.Веземан, Ноел Кеші</i>	
I. Вступ	400
II. Зміни в ембарго ООН на поставки озброєнь400 Групи експертів ООН - Порушення ембарго	
III. Зміни в інших багатосторонніх ембарго на поставки озброєнь	405
Таблиця 10А.1. Чинні багатосторонні ембарго на поставки озброєнь у 2010р.	407
Додаток А. Угоди з контролю над озброєннями та з роззброєння 409	
<i>Ненне Боделл</i>	
I. Універсальні угоди	410
II. Регіональні угоди	426
III. Двосторонні угоди	436
Додаток Б. Міжнародні організації та міжурядові органи 439	
<i>Ненне Боделл</i>	
Про авторів 461	